

Aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
29 oktober 2025

Onze referentie
6932508

Bijlagen
1. Tweede verslag van de
Eerste Kamer d.d. 3 juni
2025.
2. Nota naar aanleiding van
het tweede verslag

nota

Nota naar aanleiding van het tweede verslag
Wetsvoorstel drempelverlaging omgang grootouders
(36 364)

1. Aanleiding

Op 25 juni 2024 is het Wetsvoorstel drempelverlaging omgang grootouders, zoals op onderdelen gewijzigd naar aanleiding van het aangenomen en gewijzigde amendement Van Dijk (SGP) (Kamerstuk 36 364, nr. 10), aangenomen door de Tweede Kamer. Op 1 oktober 2024 heeft de vaste Kamercommissie van JenV van de Eerste Kamer een eerste verslag uitgebracht op dit wetsvoorstel. De nota naar aanleiding van dit verslag is op 25 april 2025 uitgebracht. Op 3 juni 2025 heeft de Eerste Kamer een tweede verslag uitgebracht.

2. Geadviseerd besluit

Uw akkoord met verzending aan de Eerste Kamer van de nota naar aanleiding van het tweede verslag bij het Wetsvoorstel drempelverlaging omgang grootouders.

3. Kernpunten

- Uit het WODC-onderzoek "Omgang tussen grootouders en kleinkinderen" is gebleken dat de drempel voor grootouders om een verzoek te doen tot een omgangsregeling met hun kleinkind relatief hoog ligt in Nederland. Onderhavig wetsvoorstel voorziet in een drempelverlaging voor zo'n omgangsregeling, door te regelen dat grootouders niet langer hoeven aan te tonen dat er sprake is van een 'nauwe persoonlijke betrekking' met hun kleinkind voordat zij in hun verzoek ontvankelijk zijn. Het vervallen van deze eis zorgt ervoor dat voor grootouders de drempel van toegang tot de rechter wordt verlaagd en de rechtszekerheid wordt bevorderd.
- In het wetsvoorstel is naar aanleiding van voornoemd amendement Van Dijk (SGP) het belang van het kind meer centraal gesteld bij de inhoudelijke beoordeling van een omgangsverzoek dat afkomstig is van anderen dan ouders die een nauwe persoonlijke betrekking hebben met een kind (waaronder grootouders). De rechter wijst een verzoek om omgang af indien het belang van het kind zich tegen toewijzing verzet of indien het kind van twaalf jaar of ouder bezwaar heeft gemaakt tegen de omgang. Ditzelfde geldt voor kinderen jonger dan twaalf jaar, mits zij tot een redelijke waardering van hun belangen in staat worden geacht.
- In het eerste verslag van de EK zijn vragen gesteld door: BBB, GroenLinks-PvdA, D66, VVD, JA21 en SGP. De leden van de PVV fractie hebben zich aangesloten bij de vragen en opmerkingen van de fracties BBB en JA21.
- In het tweede verslag van de EK zijn aanvullende vragen gesteld door de fracties van BBB, GroenLinks-PvdA en D66. Deze aanvullende vragen richten zich voornamelijk op de verhouding van het wetsvoorstel tot huiselijk geweld

en kindermishandeling, waaronder dwingende controle. Dit onderwerp is in eerdere fases tijdens dit wetgevingstraject niet aan de orde gesteld.

- In hoofdlijnen zien de vragen in het tweede verslag op mogelijk misbruik van het procesrecht in het geval van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder dwingende controle, in het bijzonder in de situaties waarin aan de ouder de omgang met zijn kind is ontzegd, de positie van grootouders versus andere omgangsgerechtigden (zoals broers, zussen, niet-juridische grootouders), de bescherming van het belang van het kind, en de bewijspositie en weerlegging bij omgangsverzoeken. In uw reactie op het verslag beantwoordt u deze vragen als volgt:

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
29 oktober 2025

Onze referentie
6932508

Misbruik van procesrecht (BBB, GroenLinks-PvdA en D66):

U benadrukt in algemene zin dat, om misbruik van procesrecht te voorkomen, het noodzakelijk is dat de aandacht voor huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder dwingende controle, in het familierecht wordt verbeterd. Hiertoe wordt samen met de rechtspraak, de raad voor de kinderbescherming, de advocatuur en Slachtofferhulp Nederland een verbeterplan opgesteld. Verder geeft u aan dat u zich bewust bent van het risico dat een ouder aan wie de omgang met zijn kinderen is ontzegd, zijn eigen ouders zou kunnen inzetten als middel om toch weer controle te krijgen over de andere ouder en de kinderen. U nuanceert daarbij wel de rol die dit wetsvoorstel heeft daarbij. U geeft daartoe aan dat grootouders ook nu al mogelijkheid hebben om omgangsprocedures te voeren, de rechter zal als gevolg van het voorstel alleen eerder aan een inhoudelijke beoordeling toekomen. Bovendien hebben ouders binnen het familierecht tal van mogelijkheden om procedures tegen elkaar te voeren. Daar waar een rechtsingang bestaat, bestaat vanzelfsprekend ook het risico op misbruik. Voor herhaalde procedures zal steeds een wijziging van omstandigheden moeten worden aangetoond (artikel 1:377e BW). Dit vormt een extra drempel. Tegelijkertijd geeft u aan dat het recht van een kind en een grootouder op omgang met elkaar een individueel recht is. Het feit dat een ouder zijn omgang is ontzegd, betekent zeker niet steeds dat de grootouders die omgang wensen dat doen om het contact tussen de kinderen en hun kind te herstellen. Bovendien worden signalen (indien bekend) van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder dwingende controle of andere problematiek, door de rechter altijd meegenomen bij de beoordeling of omgang met de grootouders in het belang van het kind is. Zo ook de signalen dat een ouder de omgang is ontzegd wegens het plegen van huiselijk geweld en mogelijk via de grootouders alsnog omgang poogt af te dwingen.

Positie grootouders tegenover andere omgangsgerechtigden (GroenLinks-PvdA en D66)

U acht het onderscheid tussen juridische grootouders en anderen die in een nauwe persoonlijke betrekking tot het kind staan gerechtvaardigd. Op grond van de wet kan immers iedereen die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot de minderjarige, waaronder in voorkomende gevallen sociale (niet-juridische) grootouders, halfbroers- en zussen en stiefouders, een verzoek tot omgang indienen bij de rechter. Zij zijn ontvankelijk als de rechter van oordeel is dat er, gegeven de specifieke situatie van deze grootouders en kleinkind, sprake is van een nauwe persoonlijke betrekking. Juist omdat de nauwe persoonlijke betrekking de basis vormt voor het recht op omgang, en niet enkel een juridisch verwantschap, wordt de belangrijke positie van deze personen beschermd. Dit wetsvoorstel verandert dit niet.

Het belang van het kind (BBB, GroenLinks-PvdA, D66)

De Kinderombudsman (KOM) adviseerde in het kader van het wetsvoorstel om vast te leggen dat omgang alleen wordt toegewezen als dit in het belang is van het kind, in plaats van het uitgangspunt van omgang, tenzij dit niet in het belang is van het kind. Door de Tweede Kamer is met het amendement Van Dijk, meer in lijn met het advies van de KOM, het wetsvoorstel gewijzigd en zo het belang van het kind meer expliciet voorop gesteld. De rechter wijst het verzoek steeds af indien dit niet in het belang van het kind is. Dit is ook mogelijk indien het kind bezwaar maakt tegen de omgang. De mening van het kind wordt meegewogen in de beslissing van de rechter. Kinderen worden daarvoor vanaf 8 jaar uitgenodigd voor een kindgesprek op de rechtbank om te worden gehoord.

Bewijs(positie) bij omgangsverzoeken (GroenLinks-PvdA)

U benadrukt dat zowel bij de beoordeling van het (tegen)bewijs van de ouders bij een mogelijke weerlegging van het uitgangspunt dat sprake is van een nauwe persoonlijke betrekking, maar ook bij de inhoudelijke beoordeling van de vraag of een omgangregeling in het belang van het kind is, de rechter altijd alle individuele omstandigheden van het geval zal meewegen, een zorgvuldige afweging van de belangen maakt en het bewijs dat is aangedragen zal waarderen.

4. Toelichting

4.1. Politieke context

Dit wetsvoorstel geeft uitvoering aan de TK-motie Van Toorenburg (CDA), Van den Berghe (GroenLinks), Van der Staaij (SGP), Kuiken (PvdA), Van der Graaf (CU) en Krol (Groep Krol) d.d. 11 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31 265, nr. 87) waarin de regering is verzocht de drempel voor grootouders om tot omgang te kunnen verzoeken, te verlagen. In de Tweede Kamer hebben de SP, SGP en VVD tegen dit wetsvoorstel gestemd. In de Eerste Kamer hebben verschillende fracties kritische vragen bij het wetsvoorstel in het eerste verslag en in dit tweede verslag. Het is nog onduidelijk of het wetsvoorstel op een meerderheid kan rekenen in de Eerste Kamer.

4.2. Krachtenveld / afstemming

De nota naar aanleiding van het tweede verslag is opgesteld samen met DGSenB/Team Familie. Het wetsvoorstel is eerder afgestemd met DFEZ, IRF, DRb, VWS en de Raad voor de Kinderbescherming.

4.3. Communicatie

DCOM is geïnformeerd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Alles in deze nota wordt openbaar gemaakt met de indiening van de nota naar aanleiding van het tweede verslag bij de Eerste Kamer. De persoonsgegevens van ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.